

Opetus- ja kulttuuriministeriö
Kirjaamo
PL 29
00023 Valtioneuvosto

Viite Lausuntopyyntö OKM 15/010/2015

Tehy ry:n lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi varhaiskasvatuslaiksi

Lain valmistelun lähtökohtana tulee olla lapsen ja perheen edun turvaaminen. Lapsella tulee olla oikeus varhaiskasvatukseen, joka muodostuu hoidon, kasvatuksen ja opetuksen tasapainoisesta kokonaisuudesta. Lapsella on perusoikeus leikkiin ja leikin avulla oppimiseen. Varhaiskasvatuksen tulee olla suunnitelmallista, tavoitteellista ja turvallista toimintaa lapsen ja perheen hyvinvoinnin lisäämiseksi.

1 luku Yleiset säädökset

2-3§ Varhaiskasvatuksen määritelmä ja tavoitteet

Varhaiskasvatuksen määritelmässä painotetaan pedagogiikka. Tehy ry:n näkemys on, että varhaiskasvatus on hoidon, kasvatuksen ja opetuksen muodostama kokonaisuus, jossa eri ikäkausina ja eri kehitysvaiheissa painottuvat eri asiat.

On tärkeää, että uudessa laissa kirjataan varhaiskasvatuksen tavoitteet, joiden lähtökohtana on varhaiskasvatuksen määritelmä ja lapsen paras. Tavoitteet ovat tasapainoinen kokonaisuus, jotka tuovat varhaiskasvatukset eri osa-alueet hyvin esille painottaen lapsen etua.

2 Luku varhaiskasvatuksen järjestäminen

7§ Monialainen yhteistyö

Monialainen, suunnitelmallinen yhteistyö on laadukkaan varhaiskasvatuksen perusta. On tärkeää, että yhteistyö on kirjattu lakiin.

3 luku Oikeus varhaiskasvatukseen ja osallisuus

13§ Vuorohoidon järjestäminen

Uudessa varhaiskasvatuslaissa on otettava huomioon vuorohoidon ominaispiirteet ja eroavaisuudet päivisin toteutettavaan varhaiskasvatukseen. Lapsen etu tulee ottaa huomioon. Esim. esiopetuksessa olevan vuorohoitoa tarvitsevan lapsen kohdalla päivä ei saa pidentyä esiopetuksen takia, vaan sitä tulisi saada sinä aikana kun lapsi tarvitsee hoitoa vanhempien työssäkäynnin ajaksi. Rajaus vuorohoidon tarjoamisesta vain vanhempien tai muun huoltajan työssäkäynnin tai opiskelun ajaksi on hyvä.

15§ Paikan säilyminen

Varhaiskasvatusta koskevan lainsäädännön uudistamistyöryhmän kirjaus on Tehy ry:n mielestä hyvä ja kannatettava ja laajempi kuin lausuttavassa luonnoksessa:

Lapsen oikeus osallistua varhaiskasvatukseen samassa päiväkodissa on säilytettävä mahdollisuuksien mukaan, vaikka lapsia ei osallistuta varhaiskasvatukseen, siltä ajalta, jona hänen huoltajalleen suoritetaan perheen muusta lapsesta sairausvakuutuslaissa tarkoitettua äitiys- ja vanhempainrahaa tai osittaista vanhempainrahaa tai jos lapsi muusta syystä on poissa päiväkodista ja lapsia on kotona hoidossa.

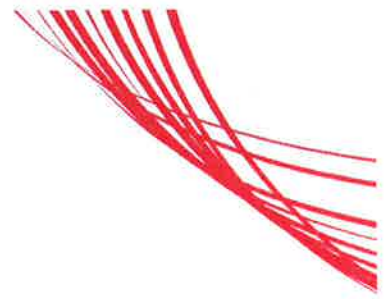
17§ Lapsen kehityksen, oppimisen ja hyvinvoinnin tukeminen

Tehy ry pitää tärkeänä, että pykälässä on kokonaisvaltainen näkemys kehityksen oppimisen ja hyvinvoinnin tukemisesta.

6 luku varhaiskasvatuksen suunnittelu, omavalvonta ja arviointi

26§-28§ Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet, paikalliset suunnitelmat, lapsen varhaiskasvatussuunnitelma

Opetushallitus laatii varhaiskasvatussuunnitelmien perusteet, joiden perusteella kunta, kuntayhtymä tai muu palvelun tuottaja voi laatia paikallisen varhaiskasvatussuunnitelman. On tärkeää että jokaiselle lapselle tehdään oma henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma lapsen hoidon, kasvatuksen ja opetuksen ja toteuttamiseksi ja tavoitteellisen toiminnan takaamiseksi. Yhteistyö kasvattajien, vanhempien, lapsen ja mahdollisten muiden tahojen kanssa on ensiarvoisen tärkeää. Säännöllinen arviointi ja tarpeenmukainen muuttaminen ovat osa laadukasta toimintaa. Vastuu varhaiskasvatussuunnitelmien laatimisesta on lastentarhanopettajalla (§ 32) ja suunnitelmien laatimiseen voi osallistua myös muu lapsen kasvatukseen, opetukseen ja hoitoon osallistuva pykälässä § 33 tarkoitettu henkilö.

7 luku Henkilöstö ja kelpoisuusvaatimukset

Tehyn ry:n näkemys on, että varhaiskasvatuksessa tarvitaan eri koulutuksen omaavia varhaiskasvatuksen ammattilaisia. Kaikilla varhaiskasvatuksen ammattiryhmillä on oma vankka osaamisensa ja kaikkien osaamista tarvitaan ja tulee kunnioittaa. Lastenhoitajan ydinosaamista varhaiskasvatuksessa on terveydenhuollon ammattihenkilönä niin terveeseen kuin sairaan lapsen kehitys, havainnointi ja hoito sekä lääkehoito. Lastenhoitajat ovat vahvoja perushoidon osaajia.

31§ Riittävä henkilöstö

Tehy ry pitää erityisen tärkeänä, että varhaiskasvatuksessa on riittävä määrä säädettyä henkilöstöä ja tavoitteet huomioiden muuta tarvittavaa henkilöstöä.

32§ Lastentarhanopettaja

Koska varhaiskasvatuksen opettajan tehtäviin pätevoidytään kahta rinnakkaista väylää myöten varhaiskasvatukseen suuntautuneen, joko kasvatustieteen kandidaatin tai sosionomin tutkinnon kautta, on luonnokseen kirjattu kelpoisuusvaatimus hyvä.

33§ Lähihoitaja

Päivähoidon laadun takaamiseksi on tärkeää, että kelpoisuusvaatimuksena varhaiskasvatuksen lastenhoitajan tehtäviin on lähihoitajan tutkinnon lasten ja nuorten hoidon ja kasvatuksen osaamisalan suorittaminen tai lapsi- ja perhetyön perustutkinto. Tätä tukee mm. varhaiskasvatuksen koulutuksen tilaa ja kehittämistarpeita koskeva arviointi (Korkeakoulujen arviointineuvoston julkaisu 7:2013) jossa nousi esiin varhaispedagogisen osaamisen vahvistamisen tarve ammatillisessa, etenkin lähihoitajan koulutuksessa. On koulutuksen ja ammattitaidon aliarvioimista, mikäli suoritettulla koulutusohjelmaopinnoilla ei katsota olevan merkitystä. Varhaiskasvatustutkintoryhmän esitys varhaiskasvatuksen lastenhoitajasta on hyvin työtä kuvaava ja kannatettava:

*Varhaiskasvatuksen lastenhoitaja
Voimassa olevassa sosiaalihuollon kelpoisuuslain 8 §:ssä säädetään lähihoitajasta. Kelpoisuusvaatimuksena lähihoitajan tehtäviin on tehtävään soveltuva sosiaali- ja terveysalan perustutkinto tai muu vastaava tutkinto. Tässä laissa otettaisiin käyttöön varhaiskasvatuksen tehtäviä ja osaamista paremmin kuvaava tehtävänimike lastenhoitaja. Lastenhoitaja on aiemmin käytössä ollut tutkintonimike, joka yleisesti on ollut käytössä ja jota edelleenkin käytetään ammatti-, virka- tai tehtävänimikkeenä varhaiskasvatuksessa.*

Kelpoisuusvaatimuksena varhaiskasvatuksen lastenhoitajan tehtäviin olisi vähintään sosiaali- ja terveysalan perustutkinto, johon sisältyisi tai jota olisi täydennetty lasten ja nuorten hoidon ja kasvatuksen koulutusohjelman opinnoilla, taikka lapsi- ja perhetyön perustutkinto. Lapsi- ja perhetyön perustutkinto on humanistisen ja kasvatustieteen perustutkinto. Vaatimus olisi

voimassa olevaa lakia tiukempi. Kelpoisuusvaatimukset täyttäviä tutkintoja olisivat ainoastaan sosiaali- ja terveysalan perustutkinto (lähihoitaja) ja lapsi- ja perhetyön perustutkinto (lastenohjaaja)

Henkilöstön kelpoisuuksiin esitetyt muutokset ja tarkennukset edellyttäisivät tarvittavia siirtymäsäännöksiä ja koulutuksen sisällöllistä kehittämistä.

36§ Varhaiskasvatuksen johtotehtävät

Tehy ry pitää asianmukaisina esitettyjä kelpoisuuksia niin hallinnollisiin johtotehtäviin kuin ammatillisiin johtotehtäviin. Riittävää johtamistaito- ja osaamista tulee painottaa.

8 luku Henkilöstön mitoitus, rakenne ja täydennyskoulutus

38§ Päiväkodin henkilöstön mitoitus

Luonnoksen henkilöstömitoitus säilyy nykyisin tasoisena. Tämä on toimiva ratkaisu, sillä edellytyksellä että 4 momentin ryhmäkokokatto säädetään. Tutkimustulokset ovat osoittaneet suuren ryhmän haasteellisuuden ja haitallisuuden. Liialliset sosiaaliset kontaktit, melu, infektiot ovat haitallisia pienelle, kehittyvälle lapselle. Ryhmäkokokatto on kustannusneutraali tapa varmistaa laatu ja ehkäistä ylisuuret ryhmät. Ryhmäkoosta säättäminen ei kuitenkaan saa tarkoittaa, että yhdessä ryhmässä olisi aina oltava kolme kasvatus-, opetus- ja hoitotehtävissä olevaa henkilöä. Ryhmä voisi koostua myös alle kolmesta henkilöstöön kuuluvasta ja näitä vastaavasta lapsimäärästä.

Osapäiväisessä varhaiskasvatuksessa tulee olla sama mitoitus kun kokopäiväisessä hoidossa.

Lakiin tulee lisätä pykälä vuorohoidon mitoituksesta. Henkilöstömitoitukset eivät voi olla samanlaiset työn luonteesta johtuen kuten esim. lasten nukuttaminen yöunille toisten lasten odottaessa vielä kotiinlähtöä, runsaasti tukipalveluihin liittyviä työtehtäviä mm. ruoan valmistus ja siihen sekä siivoukseen liittyvät asiat.

39§ Päiväkodon mitoituksesta poikkeaminen

Lapsiryhmässä tulee turvata oikea henkilöstömitoitus koko hoitopäivän ajan. Poikkeaminen säädetystä mitoituksesta tulee olla tarkoin rajattu ja mahdollinen vain äkillisissä sairauspoissaoloissa, jotta päivähoiton laatu ja turvallisuus voidaan taata.

Lakiluonnoksessa esitetty poikkeaminen säädetystä mitoituksesta on kirjaukseltaan epäselvä. Kirjaus lakiesitykseen tilapäisestä poikkeamisesta tulee lausua selkeämmin ja ilman tulkinnan varaa, johon nykyiset poikkeamiset perustuvat.

Pykälään tulee lisätä lakia valmistelleen työryhmän esitys:

Päiväkodissa ei saa poiketa 35 §:ssä säädetystä päiväkodin henkilöstön mitoituksesta muutoin kuin äkillisen ja ennakoimattoman syyn ilmetessä toimintapäivän aikana.

Mitoituksesta poikkeaminen ei saa jatkua kuin kyseisen toimintapäivän loppuun saakka. Pakottavien syiden takia poikkeaminen voi jatkua tätä pidempään, mitoitus on kuitenkin saatettava 35 §:n mukaiseksi viimeistään toisena toimintapäivänä syyn ilmenemispäivästä lukien.

40§ Päiväkodin henkilöstön rakenne

Esitetty henkilöstörakenne on hyvä.

Päivähoitoryhmässä lastentarhanopettajalla/sosionomilla on pedagoginen vastuu. Erityisesti pienten lasten ryhmissä korostuu lastenhoitajien perushoidollinen osaaminen ja ammattitaito. Nykyinen henkilöstörakenne eli luonnoksessa esitetty rakenne tulee säilyttää. Näin turvataan myös pienimpien lasten hoidon, hoivan ja sylin tarve. Hoivan ja perushoidollisen osaamisen tarve korostuu erityisesti pienten, alle 3-vuotiaiden ryhmissä. Lisäksi lasten- ja/tai lähihoitajien osaamista tarvitaan erityisesti pitkäaikaissairaiden lasten lääkehoidon toteuttamisessa.

42 § Täydennyskoulutus

Varhaiskasvatuksen henkilöstön tulee osallistua riittävästi ammattitaitoa ylläpitävään ja kehittävään täydennyskoulutukseen. Laadunhallinnan varmistamiseksi täydennyskoulutuksen toteutumista ja vaikuttavuutta on lisäksi seurattava ja arvioitava. Työnantajan tulee mahdollistaa suunnitelmallinen ja tavoitteellinen täydennyskoulutus.

On muistettava, että lapsi elää päivähoidossa arkea ja ainutlaatuista aikaa – lapsuutta, jossa kaikkien varhaiskasvatuksen ammattilaisten osaaminen ja yhteistyö takaavat turvallisen varhaislapsuuden.

Lausunto on tehty yhteistyössä Suomen Lastenhoitoalan Liitto ry:n kanssa.

Helsingissä 7.4.2015

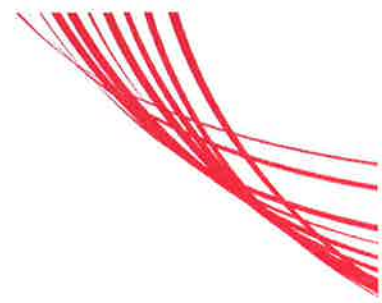

Rauno Vesivalo
Puheenjohtaja
Tehy ry

Kirsi Sillanpää
Johtaja
Tehy ry

Lisätietoja
Eva Siitonen
Sosiaalipoliittinen asiantuntija
Tehy ry
eva.siitonen@tehy.fi

TEHY RY:N LAUSUNNON KESKEINEN SISÄLTÖ

- Varhaiskasvatuksen määritelmässä painotetaan pedagogiikkaa. Tehy ry:n näkemys on, että varhaiskasvatus on hoidon, kasvatuksen ja opetuksen muodostama kokonaisuus, jossa eri ikäkausina ja eri kehitysvaiheissa painottuvat eri asiat. (§ 2)
- Uudessa varhaiskasvatuslaissa on otettava huomioon vuorohoidon ominaispiirteet ja eroavaisuudet päivisin toteutettavaan varhaiskasvatukseen. Henkilöstömitoitukset eivät voi olla samanlaiset työn luonteesta johtuen. (§ 13)
- Lapsen oikeus osallistua varhaiskasvatukseen samassa päiväkodissa on säilytettävä mahdollisuuksien mukaan, vaikka lapsia ei osallistu varhaiskasvatukseen, siltä ajalta, jona hänen huoltajalleen suoritetaan perheen muusta lapsesta sairausvakuutuslaissa tarkoitettua äitiys- ja vanhempainrahaa tai osittaista vanhempainrahaa tai jos lapsi muusta syystä on poissa päiväkodista ja lapsia on kotona hoidossa. (§ 15)
- On tärkeää, että jokaiselle lapselle tehdään oma varhaiskasvatussuunnitelma, kuten luonnoksessa esitetään. (§ 28)
- Kelpoisuusvaatimuksena varhaiskasvatuksen lastenhoitajan tehtäviin tulee olla lähihoitajan tutkinnon lasten ja nuorten hoidon ja kasvatuksen osaamisalan suorittaminen tai lapsi- ja perhetyön perustutkinto. (§ 33)
- Tehy ry pitää tärkeänä, että hallinnollisiin johtotehtäviin on kelpoinen henkilö, jolla on soveltuva korkeakoulututkinto. Riittävää johtamistaitoa- ja osaamista tulee painottaa. (§ 36)
- Luonnoksen henkilöstömitoitus säilyy nykyisin tasoisena. Tämä on toimiva ratkaisu, sillä edellytyksellä että 4 momentin ryhmäkokokatto säädetään (§ 38)
- Osapäiväisessä varhaiskasvatuksessa tulee olla sama mitoitus kun kokopäiväisessä hoidossa. (§ 38)
- Lakiin tulee lisätä pykälä vuorohoidon mitoituksesta. (§ 38)
- Päiväkodissa ei saa poiketa 35 §:ssä säädetystä päiväkodin henkilöstön mitoituksesta muutoin kuin äkillisen ja ennakoimattoman syyn ilmetessä toimintapäivän aikana. Mitoituksesta poikkeaminen ei saa jatkua kuin kyseisen toimintapäivän loppuun saakka. Pakottavien syiden takia poikkeaminen voi jatkua tätä pidempään, mitoitus on kuitenkin saatettava 35 §:n mukaiseksi viimeistään toisena toimintapäivänä syyn ilmenemispäivästä lukien. (§ 39)
- Esitetty henkilöstörakenne on hyvä. (§ 40)
- Varhaiskasvatuksen henkilöstön tulee osallistua riittävästi ammattitaitoa ylläpitävään ja kehittävään täydennyskoulutukseen. Laadunhallinnan varmistamiseksi täydennyskoulutuksen toteutumista ja vaikuttavuutta on lisäksi seurattava ja arvioitava. Työnantajan tulee mahdollistaa suunnitelmallinen ja tavoitteellinen täydennyskoulutus. (§ 42)

Lausunto on tehty yhteistyössä Suomen Lastenhoitoalan Liitto ry:n kanssa.